

Biologische sector maakt werk van uitgangsmateriaal

Een goed begin...

Bij de wens van de biologische sector om kringlopen te sluiten, hoort ook het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal. Het heeft even geduurd, maar biologische vermeerdering en plantenveredeling staan nu in de hele keten in de belangstelling.

Foto Warmonderhof

Thieu Verdonschot:
"We moeten wel de
problemen die er zijn met
overdraagbare ziekten
eerst oplossen."

"Het is belangrijk dat de biologische sector serieus aan de slag gaat met biologisch uitgangsmateriaal," zegt akkerbouwer Thieu Verdonschot van Warmonderhof, die op de BioVak een prikkelende bijdrage aan de workshop over biologisch uitgangsmateriaal zal verzorgen. "Het onderwerp was lange tijd een ondergeschoven kindje. Ook wel begrijpelijk. Er waren de afgelopen 25 jaar zoveel onderwerpen die aandacht verdienden. En het is best een complex verhaal. Veredeling en vermeerdering is een specialisme."

Langzamerhand ziet Verdonschot interesse ontstaan bij reguliere zaadfirma's. "Maar ze zijn voorzichtig. Ze geven aan dat biologische zaadvermeerdering heel lastig is. Dat het zaad soms drie keer zo duur wordt vanwege een lagere productie of een grotere kans op misoogsten. Met Bejo Zaden zijn we als biologische telers in gesprek. Ik heb de overtuiging dat als je het echt wilt, de problemen zijn op te lossen. Bijvoorbeeld door in andere gebieden vermeerderingspercelen te zoeken en aan te sluiten bij de ruimere biologische vruchtwisseling." ▶

Foto: Ria Dubbedam

Pompoenen van Bart Vosselman (De Bolster)

Bart Vosselman:
"Bij het ontwikkelen van
nieuwe rassen is de lange
ontwikkelingsduur van een
ras het grootste knelpunt.
Flinke investeringen
zijn nodig zonder enige
garantie op succes."

Knelpunten

Een belangrijke teelt voor Verdonschot is peen. Die staat nog niet op de Nationale Annex. Aan de ene kant hoopt de akkerbouwer dat het gewas snel op die Annex komt, aan de andere kant ziet hij ook bezwaren. "De Annex kan verstarrend werken. Telers zijn daarmee verplicht biologisch vermeerderd zaad te kopen, terwijl ondertussen nieuwe, nog betere gangbare rassen op de markt kunnen komen die we dan niet mogen gebruiken als ze niet biologische vermeerderd zijn. Ook is het afwachten of het belangrijke hybrideras Nerac erop komt. Die schijnt lastig biologisch te vermeerderen te zijn."

De kostprijs van het biologisch zaad blijft bovendien een heikel punt, helemaal als de kwaliteit niet goed is. "We hebben eens gehad dat een kwart van de planten van biologisch vermeerderd wortelpeterselie ziek was. Dat is toch confronterend. Ik ben overtuigd biologisch teler en wil het liefst met biologisch uitgangsmateriaal werken, maar we moeten wel de problemen die er zijn met overdraagbare ziekten eerst oplossen. Wat dat betreft, is vooruitgang geboekt met het Bioconnect-onderzoek. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van een warmwaterbehandeling voor wortelzaaizaad tegen onder andere zwarte vlekkenziekte en voor eerstejaars plantuitjes tegen valse meeldauw."

Rassenveredeling

Naast vermeerdering is biologische plantenveredeling in opkomst. Het doel is rassen te ontwikkelen die goed presteren bij lagere bemestingsniveaus, weerbaar zijn tegen ziekten en plagen en lang bewaarbaar zijn. Robuuste rassen dus die bovendien smaakvol zijn, een goede opbrengst geven en geaccepteerd worden door de handel. Een van de bedrijven die zich bezighoudt met biologische veredeling is De Bolster. Bart Vosselman heeft sinds 2003 veredelingsprogramma's voor pompoen, tomaat, tuinboon, rucola en courgette. "Het ontwikkelen van nieuwe rassen is erg arbeidsintensief, maar belangrijkste knelpunt is de totale ontwikkelingsduur van een ras. Normaal gesproken is dat zo'n zeven tot tien jaar. Flinke investeringen zijn nodig zonder enige garantie op succes." Volgens Vosselman moet je als startend veredelingsbedrijf dan ook vooral lef en de juiste kennis in huis hebben. "Goede biologische rassen creëer je niet met geluk maar met verstand van zaken en doorzet-

tingsvermogen."

Tijdens de workshop op de BioVak zal Vosselman enkele nieuwe pompoenrassen in ontwikkeling laten zien, waaronder één met een grijze schil. Daarmee wil hij de discussie aangaan. "Iedereen fixeert zich op de oranje kleur. De consumptiekwaliteit lijkt van ondergeschikt belang. Het is gewenst dat daar verandering in komt. Een biologisch product moet er weliswaar goed uitzien, maar alleen met een goede smaak en mooi vruchtvlies krijg je trouwe klanten voor biologische pompoenen. Het moet toch lukken om ook de andere partijen in de keten daarvan te overtuigen."

Smaakproeven

Dat erkent ook Merle Koomans van Odin. Door consumenten kennis te laten maken met de smaakverschillen tussen verschillende wortelrassen, vragen Stichting Zaadgoed en Odin aandacht voor het belang van biologische veredeling en (genetische) diversiteit. In de Week van de Smaak kregen 2500 Odin-abonnees bij hun groenteabonnement twee zakjes met wortels en een smaaktestformulier. Iedereen kreeg het ras Romance en een ander ras: Milan biologisch, Nerac, Nipomo of een biologisch ras onder nummer. Ook konden mensen bij een aantal Estafette-winkels een smaakproef doen met alle vijf de rassen tegelijk.

"We kregen een goede respons van 560 abonnees en 80 mensen in de winkels," zegt Koomans. "Omdat een abonnement vaak voor meerdere huisgenoten is, hebben in totaal bijna 1300 mensen geproefd." Er was geen ras bij dat er echt uitsprong qua smaak. De waardering voor zoetheid, bitterheid, knapperigheid en smaak is heel persoonlijk. De één prefereert een sterke smaak, de ander een wat neutralere smaak. De verschillen waren klein, maar Milan en Romance scoorden net iets beter.

"Over Romance en Milan kwamen de meeste positieve opmerkingen. Het is plezierig dat Milan er als biologisch ras goed uitkwam. Nerac is vaak beoordeeld als neutraal of vlak. Nipomo is een jojo-verhaal. Mensen vinden hem saai tot verrukkelijk. Het ras onder nummer scoorde het minste op knapperigheid, maar wel aardig op zoetheid en smaak. Voor ons is het belangrijkste van de smaaktest misschien wel dat zoveel mensen zich voor de test interesseerden en zich op een aansprekende manier hebben verdiept in een toch moeilijk verhaal als biologische vermeerdering en veredeling." ■

Debat
Robuust biologisch uitgangsmateriaal
Een goed begin is het halve werk
Do 21 januari, 15.00 uur
Paviljoen 1 - bioKennis